

Ясинок М.М.,
доктор юридичних наук, професор,
завідувач кафедри правосуддя та філософії
Сумського національного аграрного університету

Котвяковський Ю.О.,
кандидат юридичних наук,
доцент кафедри правосуддя та філософії
Сумського національного аграрного університету

УДК 347.91
DOI 10.32782/2663-5666.2023.1.6

ЕЛЕКТРОННИЙ СУД У ЦИВІЛЬНОМУ СУДОЧИНСТВІ УКРАЇНИ

Постановка проблеми. Цифрові технології нерозривно імплементовані у повсякденне життя сучасної людини, що ознаменувало перехід до інформаційного суспільства, цифрової економіки та електронної держави. Розвиток сервісно-орієнтованих процедур взаємодії громадян з державою за допомогою використання інформаційних технологій, удосконалення законодавства та правозастосовчої практики в інформаційному середовищі є актуальним як для суспільства, так і для держави.

Повільне судочинство, з порушенням процесуальних строків розгляду цивільних справ та ухвалення судових рішень, спричиняє цілу низку негативних наслідків, що безумовно, викликає певну недовіру суспільства до судової системи України, а також підриває авторитет нашої держави на міжнародному рівні. Саме тому особливої уваги потребує вивчення новітніх механізмів, що дозволяють прискорити здійснення судочинства, зокрема функціонування електронного суду як засобу забезпечення ефективності та доступності правосуддя для громадян.

Очевидною перевагою електронного суду є економія як коштів, так і часу. Використовуючи ресурси електронного суду для подання позовної заяви, позивач не витрачає часу та коштів на дорогу, не переміщується містом, створюючи зайве навантаження на транспортну мережу сучасного мегаполісу. Також відпадає потреба користуватися послугами поштового зв'язку для подання позовних заяв. Особа, яка використовує можливість електронного суду для звернення та вирішення свого спору, несе витрати лише на доступ до Інтернету.

Розвиток цифрової держави та трансформація права є закономірними явищами, що дає можливість трансформуватися в ті сфери, які

століттями не зазнавали серйозних змін, зокрема, і у сферу судочинства, що також потребує сприйняття нової цифрової реальності.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблематика електронного суду була предметом дослідження вітчизняних науковців Р.Ю. Ханік-Посполітак, О.В. Бринцева, О.Р. Кібенко, Н.В. Кушакової-Костицької, Н.Ю. Голубевої, В.В. Сердюка, В.О. Кібець, В.С. Політанського., однак розвиток інформаційних технологій постійно йде попереду, що зумовлює подальше осучаснення цивільного процесу, в тому числі й шляхом оновлення електронного судочинства.

Виклад основного матеріалу. Залучення інформаційних технологій у повсякденному житті людини, а також зростаюча інформатизація суспільства та державного управління потребують своєчасної правової регламентації. За останнє двадцятиріччя людство зробило значний крок в інформаційну еру, де визначальним фактором є швидке отримання, переробка і використання інформації. Розвиток онлайн-процедур при взаємодії суспільства та держави з використанням інформаційних та телекомунікаційних технологій, удосконалення законодавства в інформаційному середовищі є актуальним питанням як для окремої особи, так і для суспільства в цілому.

Перехід до цифрових технологій має на меті спрощення судочинства, його прискорення, доступність судового захисту та розвантаження цивільного судочинства від громіздкого застарілого та зайвого документообігу.

Для цього процесуальні норми, що впроваджують цифрове судочинство, мають бути спрямовані не лише на спрощення судового діловодства, але й розгляду справи із застосуванням сучасних цифрових технологій.

Еврокомісія у Плані дій ЄС з прав людини і демократії на 2020-2024 роки зазначає, що перехід до цифрового століття несе нові можливості і проблеми. Цифрові технології можуть просувати права людини і демократизацію, полегшуючи участь громадськості в суспільному житті, підвищуючи підзвітність уряду, забезпечуючи моніторинг і документування порушень і зловживань, підтримуючи онлайн-активізм, який зароджується, обізнаність та доступ до освіти та інформації. Однак він також може підтримувати і такі негативні прояви, зокрема, такі, як образливі слова та дії. Платформи соціальних мереж використовуються для поширення цільової дезінформації та розпалювання ненависті, які часто порушують конфіденційність і підривають демократію і права людини. Неправомірне використання нових технологій, включаючи AI, загрожує посиленням моніторингу, контролю і репресій. У деяких країнах, масове стеження за громадянами – це реальність. Дані та алгоритми можуть використовуватися для свідомої чи несвідомої дискримінації окремих осіб і груп, посилюючи соціальні забобони. Цифрові технології повинні бути орієнтовані на людину [10].

На відміну від України, електронне правосуддя в Європі, аналогічно як і в інших частинах світу, наприклад, Америці та Японії, достатньо поширене та широко застосовується, оскільки це сприяє реалізації принципу доступності правосуддя через спрощення роботи усіх суб'єктів цивільного судочинства та пришвидшення строків розгляду спору [1, с. 123].

Світовій практиці відомі і вже добре апробовані системи електронного правосуддя, котрі відповідають усім названим вище рівням інформатизації судочинства. Ними є працююча в Сінгапурі Система електронної подачі документів (Electronic Filing System), що з 2000 року є обов'язковою при подачі документів у цивільних справах; Інтегрована електронна система цивільних позовів (Integrated Electronic Litigation System); Служба електронного вилучення документів (Electronic Extract Service), яка дозволяє юридичним фірмам в режимі онлайн шукати і переглядати документи, що надійшли до суду у цивільній справі; Електронна інформаційна служба (Electronic Information Service), котра дає можливість дізнаватися про всі процесуальні дії суду в режимі реального часу; Сайт системи LawNet, який є єдиною точкою доступу до судових сервісів. Електронний інформаційний сервіс «Судовий кабінет», який реалізований в Республіці Казахстан, – єдине

вікно для доступу до електронних сервісів судових органів [2, с. 10-11].

Однією з перших країни, які впровадили таку систему, стали США. PACER – це електронна служба доступу до судових документів Сполучених Штатів Америки. Ця система дає змогу користувачам отримувати інформацію по справах з окружних судів Сполучених Штатів, апеляційних судів Сполучених Штатів та судів у справах про банкрутство Сполучених Штатів. Особливістю є те, що в кожному суді є власна база даних, де зберігаються документи в електронному вигляді [7, с. 123].

Найбільш ефективно електронна система електронного судочинства розвинута в Сінгапурі, де взагалі не використовуються документи в паперовому вигляді, а процесуальний документообіг цілком переведено в електронний формат. Водночас судова реформа Сінгапуру розпочалася ще у 90-х рр. минулого сторіччя, здійснивши важливі кроки для ефективного функціонування судочинства, одним із них стало введення електронної системи звернень до суду [8, с. 266].

Поняття «електронного суду» залишається на сьогоднішній день малодослідженим, та потребує окреслення у юридичній науці та законодавстві.

До поняття «електронний суд / правосуддя / судочинство» можна відносити різні рівні «електронізації» судочинства: від можливості онлайн отримати інформацію про діяльність суду, ознайомитися із рішеннями судів, подавати окремі процесуальні документи в суд в електронному вигляді, до повної безпаперової комунікації суду і учасників процесу та можливості дистанційної участі у процесі [4, с. 10].

У свою чергу, Н.В. Кушакова-Костицька зазначає, що електронний суд передбачає автоматизацію та здійснення онлайн таких функцій, як подача позовної заяви, додатків до неї, надання відгуків на позови в електронному вигляді, доступ до судових актів, надання «електронних» доказів, розгляд справи онлайн, розсилка учасникам процесу через інтернет або через sms-повідомлення інформації щодо поточної справи, функціонування сайтів судів, на яких можна знайти інформацію з конкретного розгляду [3, с. 105].

Слід підтримати позицію й про те, що електронний суд – це не тільки певна форма використання інформаційно-комунікаційних технологій усіма зацікавленими сторонами судового процесу з метою підвищення його ефективності

ті та якості, але й пряма і повноцінна процедура здійснення та або відправлення правосуддя в електронній формі, починаючи від підготовки справи, її розгляду по суті, судових дебатів і закінчуючи ухваленням вироку й оголошенням рішення в електронній формі [9, с. 37].

Основними ознаками електронного судочинства, на думку В.В. Сердюка, є: врегулювання рівня судового захисту, інформування заінтересованих осіб та полегшення доступу до правосуддя; володіння відносною нормативною самостійністю, стійкістю й автономністю функціонування як підсистеми кількох галузей права; формування електронного судочинства на базі сучасних інформаційних технологій, що створилися і розвинулися з урахуванням суспільних інтересів і на виконання суспільного запиту; відокремленість від інших правових інститутів у результаті використання інформаційних технологій, при цьому норми-регулятори не можуть переміщуватися до інших правових інститутів поза межами застосування інформаційних технологій; специфічність засобів його правового регулювання; втілення у його змісті особливої юридичної конструкції з урахуванням єдиних загальних та спеціальних принципів [5, с. 145-146].

На думку О.В. Бринцева, термін «Електронний суд» використовується в Україні у двох значеннях. У вузькому розумінні – це підсистема в системі Єдиної судової інформаційної системи України, призначена для забезпечення своєчасного отримання учасниками судового процесу повісток та повідомлень про розгляд судових справ та процесуальних документів, ухвалених під час розгляду справ. В широкому розумінні «Електронний суд» як елемент інформаційного суспільства – це самостійна унікальна форма судового процесу, заснованого на новітніх інформаційних технологіях, що забезпечують повний цикл розгляду судової справи в електронному форматі [2, с. 30].

Електронний суд – це новація, результати якої реально можуть довести та сприяти її законодавчому врегулюванню, щоб уникнути недоцільних витрат часу й коштів під час розгляду та вирішення цивільних справ [6, с. 79].

Ми також розрізняємо поняття «електронний суд» у двох його значеннях – у широкому та вузькому. У широкому розумінні поняття «електронний суд» означає сукупність різних автоматизованих систем, що забезпечують ведення судової справи та доступу сторін до матеріалів такої справи. У вузькому сенсі «елек-

тронний суд» – це можливість суду та інших учасників судового процесу здійснювати передбачені нормативно-правовими актами дії, що безпосередньо впливають на початок та перебіг судового процесу (наприклад, такі дії, як подання до суду документів в електронній формі або участь у судовому засіданні через системи відеоконференцзв'язку).

Проаналізувавши ряд процесуально-правових понять щодо «електронного суду» цілого ряду науковців, ми дійшли висновку, що під електронним правосуддям слід розуміти спосіб здійснення правосуддя, при якому судочинство проводиться за допомогою встановлених процесуально-правовим актом спеціальних інформаційно-комунікаційних технологій, застосування яких забезпечує використання, створення та зберігання всіх документів, що використовуються в електронній формі, а також обмін інформацією між усіма учасниками процесу.

При впровадженні інформаційних технологій у будь-яку сферу діяльності людини завжди є як прибічники, так і противники такого технологічного напрямку. Не стала винятком і система цивільного судочинства, яка з часу свого існування завжди зосереджувала свою увагу на паперових документах. Розуміючи такі процеси, законодавець запровадив електронний суд не відразу, а вводячи поетапну адаптацію учасників процесу до електронного суду.

Комісія з питань правової реформи розробила «Стратегію розвитку системи правосуддя та конституційного судочинства на 2021–2023 роки» (далі – Стратегія), затверджену Указом Президента України від 11.06.2021 року, відповідно до п. 4.1.4 якої розвиток системи правосуддя повинен здійснюватися у таких напрямках: розвиток електронного судочинства з урахуванням світових стандартів у сфері інформаційних технологій, його інтегрування у національну інфраструктуру електронного врядування шляхом: – запровадження можливості розгляду онлайн певних категорій справ незалежно від місцезнаходження сторін і суду та інших сервісів електронного судочинства; – впровадження сучасного електронного діловодства в суді, електронного ведення справ, електронних комунікацій із судом, кабінету судді та кабінету учасника процесу; – удосконалення та розвиток офіційного веб-порталу судової влади України для отримання інформації про суди і справи (провадження) з регулярним оновленням даних судової статистики [14].

Рішенням Вищої ради правосуддя від 17.08.2021 № 1845/0/15-21 затверджено Поло-

ження про порядок функціонування окремих підсистем (модулів) Єдиної судової інформаційно-телекомунікаційної системи (ЄСІТС). У газеті «Голос України» від 04.09.2021 № 168 (7668) Вищою радою правосуддя було опубліковано оголошення про початок функціонування трьох підсистем (модулів) ЄСІТС: Електронний кабінет, Електронний суд, Підсистема відеоконференцзв'язку. Відповідно до п. 16 вищезначеного Положення процесуальні документи та докази можуть подаватися до суду в електронній формі, а процесуальні дії – вчинятися в електронній формі виключно за допомогою ЄСІТС з використанням власного кваліфікованого електронного підпису, прирівняного до власноручного підпису, за винятком випадків, передбачених процесуальним законом [12].

Відповідно до ч. 4 ст. 14 ЦПК України Єдина судова інформаційно-комунікаційна система забезпечує обмін документами (надсилання та отримання документів) в електронній формі між судами, між судом та учасниками судового процесу, між учасниками судового процесу, а також фіксування судового процесу і участь учасників судового процесу у судовому засіданні в режимі відеоконференції [13].

Спочатку електронний суд мав у своєму арсеналі лише необхідний набір механізмів, що дозволяли працювати у тестовому режимі. Починаючи з 5 жовтня 2021 року офіційно почали функціонувати три підсистеми Єдиної судової інформаційно-телекомунікаційної системи (далі – ЄСІТС), а саме: Електронний кабінет, Електронний суд та підсистема відеоконференцзв'язку.

Функціонування електронного суду в цивільному судочинстві має на меті забезпечити:

- відкритість та доступність інформації про діяльність судів;
- достовірність інформації про діяльність судів та своєчасність її надання;
- дотримання прав та законних інтересів учасників судового процесу при наданні інформації про діяльність судів;
- невтручання у здійснення правосуддя при наданні інформації про діяльність судів.

Переваги проекту електронного суду очевидні – це скорочення витрат державного бюджету на поштові відправлення в судах, економія часу учасників процесу на подачу (пересилання) документів та витрат на подачу документів в паперовому вигляді, зменшення часу на оброблення значного обсягу інформації, а також можливість постійного доступу користувачів

до всіх матеріалів справи. Україна має всі шанси для подальшого розвитку та реформування системи судоустрою, для створення е-демократії [8, с. 267].

Серед позитивних аспектів електронного суду можна назвати:

- економію коштів як громадянам, так судів при зверненні до судів загальної юрисдикції у межах електронного судочинства;
- економію часу працівників суду та учасників процесу;
- доступність і відкритість судової системи;
- оперативність розміщення інформації на сайтах судів;
- швидкісна взаємодія з органами державної влади, органами місцевого самоврядування та іншими організаціями.

При цьому слід зауважити, що процес цифровізації правосуддя, який, безумовно робить цю систему ефективнішою, породжує й низку супутніх проблем. Зокрема, існують загрози інформаційній безпеці автоматизованим інформаційно-телекомунікаційним системам, що використовуються у судах, ризики несанкціонованого втручання, хакерських атак тощо.

Законодавець визначає електронний суд як підсистему ЄСІТС, що забезпечує можливість користувачам у передбачених законодавством випадках відповідно до наявних технічних можливостей підсистеми ЄСІТС реалізованого функціоналу створювати та надсилати в електронному вигляді процесуальні чи інші документи до суду, інших органів та установ у системі правосуддя, а також отримувати інформацію про стан і результати розгляду таких документів чи інші документи [12].

Зміст електронного суду складає низку елементів, що становлять конкретні інформаційні та комунікаційні технології, що застосовуються при розгляді та вирішенні судових справ. Одним із найважливіших і найчастіше використовуваних таких елементів на даний момент є подання документів до судів в електронному вигляді.

Функції та можливості електронного суду забезпечують подання до суду електронних документів, відіграють важливу роль у вдосконаленні цієї процедури, що зумовлено наступним.

По-перше, цифрові технології повинні забезпечувати простоту використання та доступність використання електронних ресурсів звичайним громадянином за відсутності як юридичної так і спеціально-технічної освіти. Інтерфейс користувача є сукупністю засобів і методів, за допомогою яких користувач (сторона по спра-

ві) взаємодіє з пристроями та програмним забезпеченням при зверненні до суду в електронній формі. «Цільова аудиторія» судів загальної юрисдикції зумовлює необхідність забезпечення доступу до правосуддя особам, які не мають високого рівня навичок використання інформаційних технологій. Тому при подачі до суду документів у електронному вигляді є важливим забезпечити доступність, зручність інтерфейсу користувача при мінімальних вимогах до апаратного та програмного забезпечення та наявністю гарантій конфіденційності та захисту інформації.

По-друге, технологічна основа системи подання до судів документів в електронному вигляді покликана забезпечити ефективність судової організації. При цьому у зв'язку з тенденцією зростання звернень до суду проблема раціонального використання судових ресурсів набуває пріоритетного характеру. Можливість цілодобового звернення до суду зумовлює практичні проблеми адміністрування судів загальної юрисдикції. У судових органах гостро відчувається потреба у персоналі, які мають навичками роботи з інформаційними технологіями, проте не завжди суди, особливо малоскладового типу, забезпечуються відповідними кадрами. Зрозуміло, що автоматизація перевірки поданих електронних документів сприятиме вирішенню актуальної проблеми нестачі судового персоналу.

Слід зазначити, що впровадження автоматизованих систем у діяльність судів беззаперечно призведе до значного скорочення порушень процесуальних строків розгляду справ та спорів, а також скорочення кількості незавершених справ, що сприятиме забезпеченню зручного та швидкого доступу до судової інформації, підвищенню якості та ефективності роботи апарату суду.

Висновки і перспективи подальших розвідок у даному напрямі. Інформатизація діяльності судів, широке використання комп'ютерної техніки в судовому діловодстві для ведення статистичної роботи, впровадження досягнень науково-технічного прогресу для забезпечення відкритості, транспарентності цивілістичного судочинства, безумовно, є невід'ємним напрямом удосконалення судової діяльності, але інформатизація передбачає, що суди використовуватимуть у своїй діяльності комп'ютери та іншу техніку як допоміжний, а не процесуальний засіб.

Звісно ж, держава, впроваджуючи інформаційні технології у цивільне судочинство, реалізу-

ючи моделі електронного суду загалом, має розглядати як стратегічне завдання зміну відносин між державою та громадянським суспільством.

Електронне правосуддя має стати головним інструментом подолання правового нігілізму за допомогою забезпечення відкритого та доступного правосуддя, прискорення термінів розгляду спорів та підвищення якості судових рішень. Необхідно, щоб учасники процесу як користувачі відповідного електронного суду розуміли логіку розвитку процесу та закономірність його результату. Все це допоможе збільшити довіру до судової системи.

Розвиток цифрових технологій у системі правосуддя дозволить як оптимізувати судочинство, а й істотно сприятиме прискоренню судочинства. Насамперед, це має виражатися у суттєвому скороченні часу під час подання документів до суду та їх обробки, чому має сприяти програмне забезпечення автоматичного обліку та аналізу матеріалів, що подаються. Таким чином, ефективність в реалізації програми з цифровізації правосуддя залежить від якості та змісту програмного забезпечення, а також елементів даних програм. Слід зазначити, що електронний документообіг також має істотно підвищити ефективність правосуддя та оптимізувати розумність термінів судочинства, адже отримання та надсилання запитів, експертиз, тих чи інших довідок за допомогою електронної пошти з використанням цифрового підпису може істотно скоротити строки судового розгляду. Не можна не відзначити значення електронного документообігу при надсиланні та отриманні прийнятого судового рішення по суті. Нині це істотно впливає на терміни судочинства. Вжиття всіх вищевказаних заходів щодо розвитку електронного документообігу дозволило б істотно скоротити строки здійснення судочинства.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Ханік-Посполітак Р. Запровадження електронного правосуддя у цивільному судочинстві України. *Право України*. 2017. № 8. С. 122–129.
2. Бринцев О. В. «Електронний суд» в Україні. Досвід та перспективи: монографія. Харків. Право. 2016. 72 с.
3. Кушакова-Костицька Н.В. Електронне правосуддя: українські реалії та зарубіжний досвід. *Юридичний часопис Національної академії внутрішніх справ*. 2013. № 1. С. 103–109.
4. Голубєва Н.Ю. Електронне судочинство: міжнародний досвід: монографія. Одеса. Фенікс. 2020. 204 с. URL: <http://dspace.onua.edu.ua/handle/11300/14039> DOI: 10.32837/11300.14039
5. Сердюк В.В. Проблеми впровадження електронного судочинства. *Матеріали Всеукр. наук.-практ.*

конф., присвяч. пам'яті проф. Івана Єгоровича Марочкина Актуальні проблеми судового права (Харків, 20 квіт. 2017 р.). Т. 1. Харків. Право. 2017. С. 143–146.

6. Татулич І.Ю. Місце та роль «Електронного суду» у забезпеченні ефективності цивільного судочинства. *Науковий вісник Ужгородського національного університету*. Серія : Право. 2017. Вип. 46 (1). С. 74–80.

7. Погребняк О.С. Особливості запровадження електронного суду у цивільному судочинстві України. *Порівняльно-аналітичне право*. 2018. № 1. С. 122–124.

8. Кібець В.О. Електронне правосуддя як новий рівень доступу до суду. *Юридичний науковий електронний журнал*. № 2. 2019. С. 265–267.

9. Політанський В.С. Особливості впровадження та функціонування електронного суду в Україні. *Право і суспільство*. № 5. 2020. С. 35–40. DOI <https://doi.org/10.32842/2078-3736/2020.5.5>

10. Joint communication to the European Parliament and the council EU. Action Plan on Human Rights and Democracy 2020–2024. JOIN/2020/5 final. EUR-lex: website. URL: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX:52020JC0005> (дата звернення: 01.03.2023).

11. Концепція Програми інформатизації місцевих та апеляційних судів і проекту побудови Єдиної судової інформаційно-телекомунікаційної системи (ЄСІТС) на 2022–2024 роки: Державна судова адміністрація URL: https://dsa.court.gov.ua/userfiles/media/new_folder_for_uploads/dsa/koncept_ECITC_22_24.pdf (дата звернення: 03.03.2023).

12. Положення про порядок функціонування окремих підсистем (модулів) Єдиної судової інформаційно-телекомунікаційної системи: Рішення Вищої ради правосуддя 17 серпня 2021 року № 1845/0/15-21. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v1845910-21#Text> (дата звернення: 03.03.2023).

13. Цивільний процесуальний кодекс України: Закон від 18.03.2004 № 1618-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1618-15#Text> (дата звернення: 05.03.2023).

14. Про Стратегію розвитку системи правосуддя та конституційного судочинства на 2021–2023 роки: Указ Президента України від 11.06.2021 р. № 231/2021. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/231/2021#Text> (дата звернення: 10.03.2023).

Ясинюк М.М., Котвяковський Ю.О. ЕЛЕКТРОННИЙ СУД У ЦИВІЛЬНОМУ СУДОЧИНСТВІ

Стаття присвячена дослідженню електронного суду в цивільному судочинстві. Розглядаються актуальні питання електронного суду у цивільному судочинстві, аналізується законодавство у цій сфері, а також висвітлюються позитивні та негативні аспекти електронного суду.

Електронний суд дозволяє зацікавленим особам подати позов та пакет документів до суду в електронному вигляді, а також надано можливість відстежувати хід справи в режимі онлайн. Фактично, дана система дозволяє формувати електронну справу та відстежити інформацію про хід її розгляду. Таким чином, розвитком цифрових технологій у системі правосуддя є створення цифрового середовища довіри із забезпеченням усіх учасників необхідними цифровими засобами комунікацій.

Використання електронного суду дозволяє прискорити безпосередньо сам процес судочинства, скорочує навантаження на працівників апарату суду та полегшує доступ громадян та організацій до цивільного судочинства.

Традиційно суди зберігали інформацію, використовуючи паперові носії та шафи для документів. У такому вигляді система існувала багато років. Проте з часом, а також під впливом повсюдної цифровізації, обмеження та недоліки такого підходу до ведення справ стали очевидними і зажадали проведення реформи. Величезний обсяг накопичених документів, необхідність швидкого та ефективного доступу до даних, а також ускладнення самого процесу розгляду справ зробили комп'ютеризацію єдино можливим і правильним виходом із ситуації.

Ми живемо в епоху цифровізації. Впровадження інформаційних систем та технологій дозволяє успішно вирішувати завдання цивільного судочинства, робить судовий захист доступним способом захисту прав. Впровадження сучасних технологій у вітчизняну судову систему підвищує рівень доступу населення до правосуддя, що сприяє підвищенню його якості, знижує термін розгляду справ, створює суб'єктам правової спільноти та всім іншим особам умови для швидкого отримання інформації у судових справах. Однак на даному етапі розвитку цифровізації проведений аналіз свідчить про відсутність однаковості поглядів на явище, що вивчається. Електронний суд розглядається в доктрині як процесуальні дії в електронній формі; сукупність інформаційних систем; система вирішення спорів із застосуванням інформаційних технологій; судовий процес у електронному форматі.

Ключові слова: електронний суд, електронне правосуддя, цифрові технології, інформаційні технології, Єдина судова інформаційно-телекомунікаційна система.

Yasynok M.M., Kotvyakovsky Yu.O. ELECTRONIC COURT IN CIVIL JURISDICTION

The article is devoted to the study of the electronic court in civil proceedings. Current issues of the electronic court in civil proceedings are considered, the legislation in this area is analyzed, and the positive and negative aspects of the electronic court are highlighted.

The electronic court allows interested parties to submit a lawsuit and a package of documents to the court electronically, and it is also possible to track the progress of the case online. In fact, this system allows you to create an electronic case and track information about the progress of its consideration. Thus, the development of digital technologies in the justice system is the creation of a digital environment of trust, providing all participants with the necessary digital means of communication.

The use of an electronic court allows you to directly speed up the judicial process itself, reduces the burden on court staff and facilitates the access of citizens and organizations to civil justice.

Traditionally, courts have stored information using paper media and filing cabinets. In this form, the system existed for many years. However, over time, as well as under the influence of widespread digitalization, the limitations and shortcomings of this approach to business management became apparent and demanded reform. The huge volume of accumulated documents, the need for quick and efficient access to data, as well as the complication of the case review process itself, made computerization the only possible and correct way out of the situation.

We live in the era of digitalization. The implementation of information systems and technologies allows us to successfully solve the tasks of civil justice, makes legal protection an accessible way of protecting rights. The introduction of modern technologies into the domestic judicial system increases the level of access of the population to justice, which contributes to the improvement of its quality, reduces the time for consideration of cases, creates conditions for subjects of the legal community and all other persons to quickly obtain information in court cases. However, at this stage of the development of digitalization, the analysis shows the lack of uniformity of views on the phenomenon being studied. Electronic court is considered in the doctrine as procedural actions in electronic form; set of information systems; dispute resolution system using information technology; legal process in electronic format.

Informatization of the activities of judicial bodies, wide use of computer technology in court records for conducting statistical work, implementation of achievements of scientific and technical progress to ensure the openness and transparency of civil justice, of course, is an integral direction of improvement of judicial activity, but informatization implies that courts use computers and other technology in their activities as an auxiliary, not a procedural tool.

Of course, the state, introducing information technologies into civil proceedings, implementing electronic court models in general, should consider changing the relationship between the state and civil society as a strategic task.

Electronic justice should become the main tool for overcoming legal nihilism by ensuring open and accessible justice, speeding up the terms of consideration of disputes and improving the quality of court decisions. The use of elements of electronic justice can make the results of judicial activity predictable, create an opportunity for public reaction to them. It is necessary that the participants in the process as users of the corresponding electronic court understand the logic of the development of the process and the regularity of its result. All this will help increase confidence in the judicial system.

The development of digital technologies in the justice system will allow not only to optimize judicial proceedings, but also significantly contribute to the acceleration of judicial proceedings. First of all, this should be expressed in a significant reduction of time during submission of documents to the court and their processing. Thus, the effectiveness of the implementation of the digitalization of justice program depends on the quality and content of the software, as well as the elements of these programs.

Key words: electronic court, electronic justice, digital technologies, information technologies, Unified judicial information and telecommunication system.